

[Statsministeren]

Bosnien nødvendigvis må betinge, at vi må følge udviklingen meget nøje i kontakt med vore europæiske partnere inklusive vore skandinaviske partnere.

Men hvad nu med verden uden for Europa? Globale problemer med hensyn til udvikling, miljø og respekt for demokrati og menneskerettigheder trænger sig på. Først og fremmest kræver de vores opmærksomhed og vores indsats, fordi det drejer sig om et menneskeværdigt liv for alle på den klode, vi nu engang er fælles om. Men dertil kommer, at disse problemer også har indflydelse på vores egen sikkerhed. Danmark har stor tradition for internationalt engagement på dette område. Den tradition vil regeringen fastholde og forstærke.

De forskellige økonomiske og politiske problemstillinger i verden hænger mere og mere sammen: økonomi, miljø, menneskerettigheder og andre grundlæggende spørgsmål. Det er udgangspunktet for den redegørelse, som regeringen netop har lagt frem for Folketinget om principper og perspektiver i dansk udenrigspolitik. Med redegørelsen følger en fyldig rapport. Regeringen forudsår, at der til efteråret bliver en debat her i salen om redegørelsen. Samtidig er det vores håb, at redegørelsen og rapporten kan inspirere til en bredere debat i befolkningen. Vi vil derfor søge at få materialet ud til så mange grupper som muligt, så det kan danne ramme om en meget grundlæggende debat.

Det bliver i det hele taget en af de helt store opgaver i de kommende år at skabe folkelig forståelse for, at vi hænger mere og mere sammen med resten af verden, og at det forpligter. Denne folkelige forståelse for, at Danmark kan fastholde og forstærke sit internationale engagement, er helt, helt afgørende.

I det hele taget er det regeringens politik og ønske at forstærke den folkelige debat om de store politiske spørgsmål. Det gælder i allerhøjeste grad også for indenrigspolitikken.

Nu slutter så denne samling. Vedtagelsen af de mange og store forslag, vi har arbejdet så intenst med, sker i dag og i morgen. Christiansborgdebatten forstummer. Nu vil den enkelte borger i Danmark ud fra sine egne daglige erfaringer se, at disse beslutninger vil gøre gavn for ham og hende og dermed for det danske samfund. Nu vil vi omsætte reformer og lovgivning i det praktiske daglige arbejde i sam-

fundet, nu er der skabt politisk afklaring, nu kan den positive vending i samfundsudviklingen begynde.

Frank Jensen (S):

Et gammelt kinesisk ordsprog lyder: Når forandringens vinde blæser, rejser nogle læhegn, andre rejser vindmøller. Danmark har valgt det sidste. Det må aldrig blive dansk tradition og mentalitet at isolere sig og være sig selv nok. Sådan er det inden for landets grænser og i vort forhold til de store forandringer i verden omkring os. Vi danskere føler et ansvar over for hinanden og for verden omkring os, en ansvarsfølelse og en solidaritet, som dog ikke er fuldstændig fri for konjunkturfølsomhed.

I de seneste år har vi oplevet efterkrigstidens længste konjunkturtilbageslag. Der er en kraftig tendens til, at vi danskere rykker tættere sammen, at vi samles i opbakningen af de grundlæggende elementer i det danske velfærdssamfund, det sikkerhedsnet, der skal være, for at alle mennesker får en ordentlig og tålelig tilværelse i en tid, hvor alt for mange mennesker holdes uden for aktiv medleven fra arbejdsmarkedet. Guldflippernes tid er forbi, kynismen og væren-sig-selv-nok erstattes af fællesskab og hensyntagen til hinanden. Ingen læhegn her – vi ønsker vindmøller, der kan trække ny fremgang i gang, en ny udvikling, der kan sikre, at alle mennesker føler selvværd, at alle har noget at stå op til, at alle føler, at der er brug for dem.

I dag kan vi se tilbage på et begivenhedsrigt folketingsår. Der har været brug for mange vindmøller, for sjældent har forandringsvindene blæst så kraftigt som i de seneste 12 måneder såvel i indenrigspolitikken som i de udenrigspolitiske spørgsmål.

Med sit ja den 18. maj traf den danske befolkning en historisk beslutning, en beslutning, der på én og samme tid banede vejen for et fornyet samarbejde og fjernede den usikkerhed, der kom til at præge dagligdagen for os alle efter afstemningsresultatet den 2. juni sidste år. Danskerne er om nogen den befolkning, der har banet vejen for at forandre grundlaget for EF-samarbejdet. Danmark har, som statsministeren også fremhævede her i Folketinget den 19. maj, sat en udvikling i gang hen imod et mindre centralistisk, et mere demokratisk samarbejde med en stærkere underretning af de enkelte landes selvbestemmelse.